

fr. Timothy Radcliffe OP - Sv. Katarína Sienská, patrónka Európy

Rím, Santa Sabina, apríl 2000

Drahí bratia a sestry,

Bol som milo prekvapený a zároveň aj potešený, keď počas sv. omše pri otvorení Druhej synody pre Európu pápež prehlásil Katarínu Sienskú za spolupatrónku Európy. Keďže svojim bratom a sestrám písala povzbudzujúce listy, zaslúži si, aby som jej prejavil úctu aspoň krátkym listom adresovaným reholi. V čase, keď Katarína žila, sa Európa podobala dnešnému svetu. Bola poznačená násilím a neistou budúcnosťou: pápež ušiel do Avignonu, Cirkev bola rozdelená, rozdelené boli nielen krajiny a mestá, ale aj reholné rády, vrátane nášho, mestá boli postihnuté čiernym morom, Cirkev stratila svoju životaschopnosť, zmysel svojho poslania a nastala kríza reholného života.

Katarína však odmietla rezignovať aj napriek utrpeniu, rozkolu v Cirkvi a rozdeleniu sveta. Ján Pavol II. povedal, že „sa ponorila do hĺbky cirkevných a sociálnych otázok svojej doby“.11 Osobne alebo listami sa obracala na politických a náboženských predstaviteľov, poukazovala na chyby, ktorých sa dopúšťali, a súčasne im pripomínala ich kresťanskú povinnosť. Dokonca ani pápežovi neváhala povedať, aby bol odvážny a vrátil sa do Ríma. Navštevovala väznicu, starala sa o chudobných a chorých. Túžila priniesť každému človeku Božiu lásku a milosrdenstvo.

Najviac sa však usilovala o pokoj. Bola presvedčená, že dobro „nezíska späť ani mečom, ani vojnou, ani krutosťou, ale iba pokojom, pokorou a vytrvalou modlitbou“.12 Katarína však nikdy nepredala pravdu alebo spravodlivosť za lacný, ľahko získaný pokoj. Predstaviteľom Bolone pripomínala, že hľadanie pokoja bez spravodlivosti je ako nanášanie hojivej masti na ranu, ktorú je potrebné vypáliť.13 Vedela, že byť tvorcom pokoja, znamená kráčať v šľapajách Krista, ktorý priniesol pokoj medzi Bohom a ľudstvom. Tvorca pokoja preto musí niekedy sám zakúsiť Kristov osud a odmietnutie. Tvorca pokoja je „druhý ukrižovaný Kristus“. Aj náš svet je rozorvaný násilím: etnické násilie a násilie medzi kmeňmi v Afrike a na Balkáne, hrozba nukleárnej vojny, násilie v našich mestách a rodinách. Katarína nás vyzýva k odvahe byť tvorcami pokoja i vtedy, keď to prináša prenasledovanie a odmietnutie.

Pokoj pre Katarínu znamenal predovšetkým pokoj v Cirkvi, uzdravenie veľkej schizmy. Vidíme jej intenzívnu lásku k Cirkvi, ktorá bola pre ňu „iba Kristom samotným“.14 Vidíme aj jej odvalu a slobodu. Tak milovala Cirkev, že neváhala kritizovať členov Cirkvi a biskupov, ktorí hľadali bohatstvo a postavenie. Vyzývala ich k tomu, aby Cirkev stelesňovala svetu tajomstvo pokorného Krista a služobníka všetkých. Dokonca mala odvalu povedať aj Bohu, čo má robiť, keď sa modlila:

*Ty vieš ako, ty môžeš a je to tvoja vôľa.
Preto ťa prosím, zmiluj sa nad svetom,
a obnov vo svojej Cirkvi teplo lásky, pokoja a jednoty.
Chcem, aby si už dlhšie nečakal.*15

Aj dnešnú Cirkev zraňuje jej rozdelenie spôsobené nepochopením, netoleranciou a stratou „tepla lásky a pokoja“. V súčasnosti sa mylne domnievame, že ak nekriticky mlčíme, prejavujeme tak Cirkvi svoju lásku. Kritika by mohla narušiť zdanlivý pokoj v Cirkvi. Od človeka sa očakáva, že nenaruší tento zdanlivý pokoj. Katarína však nikdy nemohla mlčať. Jednému vysoko postavenému predstaviteľovi Cirkvi raz napísala: „Už nemlč. Krič stovkami, tisíckami hlasov. Vidím, že mlčanie ničí svet.“

Kristova nevesta bledne, trpí a chorľavie“.16 Nech je pre nás Katarína príkladom,

fr. Timothy Radcliffe OP - Sv. Katarína Sienská, patrónka Európy

Rím, Santa Sabina, apríl 2000

aby sme mali takú veľkú lásku voči Kristovmu mystickému telu, ako mala ona, aby sme mali múdrosť a odvahu hovoriť pravdivo a otvorene slovami, ktoré zjednocujú a nie rozdeľujú, ktoré skôr osvecujú než zatemňujú, ktoré nezraňujú, ale uzdravujú.

Vzťah Kataríny k jej priateľom, obzvlášť k jej bratom dominikánom a sestrám dominikánkam, sa vyznačoval rovnakou láskou a intenzitou slova („parrhesia“ Sk 4,31; 2Kor 7,4). Bola presvedčená, že každého priateľa jej poslal Boh, aby ho milovala „mimoriadnou láskou“.17 Verila, že ich vzájomné priateľstvo bolo príležitosťou, „aby si navzájom pomáhali narodiť sa v nežnej prítomnosti Boha“18 a iným ohlasovať „slávu a chválu Božieho mena“. Táto láska jej však nebránila v tom, aby sa s priateľmi rozprávala úprimne a otvorene, aby bratom povedala, čo by mali urobiť. Týkalo sa to aj Rajmunda z Capuy, ktorého mala veľmi rada, a ktorý sa stal magistrom rehole v tom istom roku, ako zomrela. Tak ako láska nemôže byť bez pravdy, tak bez lásky nemôže byť pravda. Za svojich priateľov sa takto modlila:

*Večný Bože,
prosím ťa za všetkých, ktorých si mi dal,
aby som ich milovala zvláštnou láskou
a so zvláštnym záujmom.
Prežiar ich svojím svetlom,
aby boli očistení od všetkých nedokonalostí,
a tak mohli v pravde pracovať v tvojej záhrade,
ktorú si im dal.*19

Ak sa Dominikánska rodina má stať „rozľahlou, krásnou a príjemnou záhradou“20, ako to povedala Katarína, musíme sa od nej učiť, aby sme zdieľali jej zmysel pre priateľstvo a pravdivosť. Naše priateľstvo ako priateľstvo mužov a žien, rehoľníkov a laikov, je veľkým darom tak pre rehoľu, ako aj pre Cirkev. Často je však poznačené ranami, o ktorých nemáme odvahu hovoriť. Ak chceme spolupracovať ako kazatelia evanjelia, potom by naše vzájomné rozhovory mali byť úprimné, tak ako Katarínine, a naplnené rovnakou dôverou, „aby sme v pravde mohli pracovať v tvojej záhrade“.

Katarína bola súcitná žena s veľkými túžbami, túžila po zjednotení s Bohom, po šírení Evanjelia, po dobre pre celú ľudskú rodinu. Túžba rozširuje naše srdcia. Raz povedala Bohu: „Ty robíš srdce veľkým, nie malým a lakomým, robíš ho takým veľkým, že jeho milujúca láska má miesto pre každého“.21 Boh povedal Kataríne: „Ja, ktorý som nekonečným Bohom, chcem, aby si mi slúžila tým, čo je nekonečné. Avšak okrem túžby svojho srdca nemáš nič, čo je nekonečné.“22 Ako môžeme rásť ako muži a ženy, ktorých sa dotkla Katarínina láska k Bohu?

Ako môžeme očistiť svoje srdcia od našej malosti a tešiť sa z malých radostí? Možno tak, že si uvedomíme, že Boh je prítomný v samom strede našej bytosti a našej identity. Láska k Bohu sa nedá získať tak, ako láska k futbalu. Láska k Bohu je v jadre mojej bytosti a čaká, aby som ju objavil. Dnešný svet je poznačený veľkým hladom po identite. Mnohí ľudia hľadajú odpoveď na naliehavú otázku: „Kto som?“. To bola aj Katarínina otázka.

Súčasný hľadanie sebapoznania je často narcistickým zaoberaním sa sebou samým, introvertnou sústredenosťou sa na vlastnú bytosť a vlastné naplnenie. Ale u Kataríny nie je ani najmenšie zrnko náznaku egoizmu. Spoznávam, že v tom, čo Katarína volala „cela sebapoznania“, opísala seba ako „prebývanie v cele sebapoznania, aby v sebe lepšie poznala Božiu dobrotu voči nej.“23 Ak sa odvážim a vydám sa na cestu k sebapoznaniu, zistím, aký som malý, nedokonalý a obmedzený

fr. Timothy Radcliffe OP - Sv. Katarína Sienská, patrónka Európy

Rím, Santa Sabina, apríl 2000

tvor. Spoznám však aj to, ako veľmi som milovaný a akú mám veľkú hodnotu. Boh povedal Kataríne: „S prozreteľnosťou som ťa stvoril, a keď som pozrel do svojho vnútra, zamiloval som sa do krásy svojho tvora.“²⁴

Súčasnému hľadaniu identity ukazuje Katarína cestu, ktorá oslobodzuje. Pomáha nám vzdialiť sa od falošnej identity, založenej na postavení, bohatstve alebo moci, pretože v srdci našej bytosti je Boh, ktorého láska nás udržuje pri živote. Je to miesto kontemplatívnej modlitby, miesto, kde sa človek stretáva s Bohom, ktorý miluje a odpúšťa, a ktorého dobrotu my sami poznáme. Tu nájdeme tajomstvo Kataríninho pokoja a dynamizmu, jej dôvery a pokory. Práve toto urobilo z mladej ženy s nízkym vzdelaním veľkú kazateľku. Odtiaľto pramenila jej sloboda rozprávať a počúvať, tu našla odvahu ponoriť sa do vážnych otázok svojej doby a riešiť ich. S jej pomocou môžeme aj my konať podobne.

S bratským pozdravom vo sv. Dominikovi

fr. Timothy Radcliffe OP

Magister rehole

Rím, Santa Sabina, apríl 2000

11 Apoštolský list, L'Osservatore Romano, č. 40 (1611).

12 Dialóg, 15.

13 Listy, 268.

14 Listy, 171.

15 Modlitby, 24.

16 Listy, 16.

17 Dialóg, 41.

18 Listy, 292.

19 Modlitby, 21.

20 Dialóg 158.

21 Modlitby, 21.

22 Dialóg, 92.

23 Dialóg, 1.

24 Dialóg, 135.